

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Ondřeje Mráky v právní věci žalobce: **Z. P.**, proti žalovanému: **Úřad práce České republiky**, se sídlem Dobrovského 1278/25, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 11. 2020, čj. UPCR-2020/104113-20000402, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 1. 3. 2021, čj. 52 A 83/2020-40,

t a k t o :

- I. Výrok I usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2021, čj. 10 As 66/2021-5, jímž byla žalobci uložena poplatková povinnost, **se ruší**.
- II. Žalobci **se neustanovuje** zástupce pro řízení o kasační stížnosti.
- III. Kasační stížnost **se zamítá**.

Odůvodnění:

[1] Žalobce dne 21. 5. 2020 podal u žalovaného, respektive u jeho krajské pobočky v Pardubicích, kontaktního pracoviště v Pardubicích, žádost o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Žalovaný dne 5. 6. 2020 vydal oznámení o požadavku úhrady za poskytnutí informací. Proti tomuto oznámení podal žalobce dne 29. 6. 2020 stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace. O té rozhodlo Ministerstvo práce a sociálních věcí dne 31. 7. 2020 tak, že potvrdilo postup žalovaného i výši úhrady za poskytnutí informací. Následně žalovaný vydal dne 9. 11. 2020 sdělení o odložení žádosti o poskytnutí informací, protože žalobce nezaplatil požadovanou úhradu. Proti tomu podal žalobce žalobu, kterou Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích usnesením ze dne 1. 3. 2021 postoupil Městskému soudu v Praze. Důvodem bylo chybné označení žalovaného, za kterého žalobce považoval Úřad práce České republiky – krajskou pobočku v Pardubicích namísto Úřadu práce České republiky (generálního ředitelství), který sídlí v Praze.

[2] Žalobce (stěžovatel) podal proti usnesení krajského soudu kasační stížnost. Uvádí zde, že se příslušnost krajského soudu určí podle sídla krajské pobočky Úřadu práce, u které byla podána žádost o poskytnutí informace. Podle stěžovatele generální ředitelství zastupuje krajské pobočky a jedná jejich jménem, aniž k tomu doložilo oprávnění. Z toho vyplývá, že jednání generálního ředitelství je nutné považovat za jednání jménem každé oslovené krajské pobočky zvlášť. Napadené rozhodnutí tak generální ředitelství vydalo jménem krajské pobočky v Pardubicích, čímž se nemění místní příslušnost krajského soudu k projednání žaloby. Stěžovatel navrhl, aby žalobu projednal Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích.

[3] NSS stěžovatele vyzval usnesením ze dne 8. 3. 2021, aby zaplatil soudní poplatek za podání kasační stížnosti ve výši 5 000 Kč a doložil splnění podmínky zastoupení podle § 105 odst. 2 s. ř. s. Podáním ze dne 11. 3. 2021 stěžovatel požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Poukázal na svou nemajetnost a podrobně popsal svou finanční situaci.

Posouzení žádosti o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce

[4] NSS se před zkoumáním žádosti o osvobození od soudních poplatků zabýval otázkou, zda je stěžovatel skutečně povinen zaplatit soudní poplatek. Podle rozšířeného senátu NSS je stěžovatel povinen zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě) či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností (viz usnesení ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Krajský soud v této věci rozhodoval jen o postoupení žaloby, nikoli o věci samé, proto stěžovateli podáním kasační stížnosti proti jeho usnesení nevznikla povinnost zaplatit soudní poplatek. Podle § 12 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, *vydá-li soud nesprávné rozhodnutí o uložení povinnosti zaplatit poplatek, toto rozhodnutí zruší nebo změní i bez návrhu*. NSS proto zrušil výrok I svého usnesení ze dne 8. 3. 2021, čj. 10 As 66/2021-5, o uložení poplatkové povinnosti stěžovateli.

[5] Poté NSS řešil otázku povinného zastoupení stěžovatele. Z citovaného usnesení rozšířeného senátu dále plyne, že v řízení o kasační stížnosti proti procesnímu usnesení krajského soudu nemusí být stěžovatel povinně zastoupen advokátem. I když však není v řízeních o tomto typu kasačních stížností zastoupení stěžovatele povinné, je jistě možné. Stěžovatel o ustanovení advokáta výslovně požádal, NSS se proto jeho návrhem zabýval.

[6] Podle § 35 odst. 10 věty první před středníkem s. ř. s. *navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát*. Účastníkovi tak lze ustanovit zástupce pouze tehdy, jestliže splňuje obě **podmínky pro ustanovení zástupce**: 1) účastník splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a 2) zastoupení je nezbytné k ochraně jeho práv.

[7] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. platí, že *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků*. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to

pokračování

zvláště závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Soud tedy žádosti vyhoví, pokud jsou splněny oba **předpoklady pro osvobození od soudních poplatků**: 1) účastník doloží, že nemá dostatečné prostředky, a 2) návrh není zjevně bezúspěšný.

[8] První podmínkou pro ustanovení zástupce je splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků. Ve svém nedávném usnesení ze dne 6. 5. 2021, čj. 10 As 55/2021-44, NSS dospěl k závěru, že stěžovatel pro svou nemajetnost (je-li řádně tvrzena a doložena) obecně splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Advokáta je však třeba účastníkovi ustanovit k ochraně jeho práv tehdy, jde-li o věc skutkově nebo právně složitou a vyjde-li potřeba jeho ochrany najevo např. z nekvalifikovaných podání (srov. rozsudky ze dne 27. 5. 2004, čj. 4 As 21/2004-69, ze dne 18. 1. 2006, čj. 4 As 390/2005-98, nebo ze dne 4. 12. 2013, čj. 1 As 117/2013-17). Stěžovatel v kasační stížnosti uvádí dostatečně jasně důvody, pro které považuje usnesení krajského soudu za nezákonné. NSS proto neshledal, že by stěžovatel potřeboval zástupce pro ochranu svých práv, a zabýval se dále posouzením kasační stížnosti.

Posouzení kasační stížnosti

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Podle § 7 odst. 2 s. ř. s. platí, že *nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany.*

[11] Podle § 1 odst. 1 zákona č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky, je úřad práce správním úřadem s celostátní působností. Podle § 1 odst. 2 tohoto zákona je jeho sídlem Praha.

[12] Místní příslušnost úřadu práce řešil NSS už v usnesení ze dne 16. 5. 2012, čj. Nad 5/2012-34, podle nějž se jedná o správní úřad s celostátní působností, který rozhoduje jako celek a jehož vnitřní organizační jednotky nejsou v tomto ohledu samostatné. Jeho sídlo, Praha, „*pak určuje místní příslušnost Městského soudu v Praze*“. Počínaje lednem 2012 sice zákon o Úřadu práce České republiky nově stanoví v § 5, že úřad práce rozhoduje ve správním řízení v I. stupni „*prostřednictvím krajských poboček a generálního ředitelství*“, ovšem v této věci vydal napadené rozhodnutí Úřad práce České republiky, generální ředitelství, se sídlem v Praze - a místní příslušnost soudu se řídí sídlem orgánu, který napadené rozhodnutí vydal (§ 7 odst. 6 věta první s. ř. s.), nikoli snad toho orgánu, který je podle stěžovatelovy představy vydat měl. Sídlu orgánu, který napadené rozhodnutí skutečně vydal, je tak i nadále jediným kritériem pro určení místní příslušnosti (bez ohledu na to, zda orgán, který v této věci rozhodl, byl oprávněn tak učinit – srov. rozsudek NSS ze dne 14. 4. 2021, čj. 4 As 3/2021-17, bod 18).

[13] Stěžovatelovy námitky nebyly důvodné, NSS proto kasační stížnost zamítl. O náhradě nákladů řízení NSS nerozhodoval: přísluší o nich rozhodnout městskému soudu

podle výsledku řízení ve věci samé v rozhodnutí, jímž se toto řízení končí (§ 61 odst. 1 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. května 2021

Zdeněk Kühn
předseda senátu